

114.

Na temelju članka 34. Statuta Općine Viškovo („Službene novine Općine Viškovo“ broj: broj: 3/18, 2/20, 4/21, 10/22, 9/23), Općinsko vijeće Općine Viškovo na 24. sjednici održanoj 14. prosinca 2023. godine donijelo je

ODLUKU O PRIHVAĆANJU PROGRAMA ZA MLADE OPĆINE VIŠKOVO 2024. – 2026.

Članak 1.

Ovom Odlukom prihvaća se Program za mlade Općine Viškovo 2024. – 2026.

Članak 2.

Sastavni dio ove Odluke čini „Program za mlade Općine Viškovo 2024. – 2026.“

Članak 3.

Ovlašćuje se Općinska načelnica Općine Viškovo za provođenje ove Odluke.

Članak 4.

Ova oduka stupa na snagu prvog dana od dana objave, a objavit će se u „Službenim novinama Općine Viškovo“.

KLASA: 011-02/23-01/10

URBROJ: 2170-35-04/01-23-24

Viškovo, 14. prosinac 2023. godina

OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE VIŠKOVO

Predsjednik Općinskog vijeća:

Bojan Kurelić, v. r.

Program za mlade Općine Viškovo 2024.-2026.

Program za mlade Općine Viškovo 2024. - 2026.

Program za mlade Općine Viškovo 2024.-2026.

1. Uvod
2. Proces i metodologija izrade dokumenta
3. Katalog potencijala u zajednici
4. Pregled izdvajanja sredstava za mlade iz proračuna
5. Analiza stanja mladih
6. Ciljevi i aktivnosti

1. Uvod

S ciljem sustavnog razvoja podrške mladima, promjene politika prema njima na temelju prepoznatih potreba, zatim planiranja općinskog proračuna kao i temeljem zakonske obveze izrade programa za mlade, Općina Viškovo donosi odluku o izradi Programa za mlade Općine Viškovo kojim odgovara na strateške ciljeve ove populacije stanovnika Općine.

Riječ je prvom strateškom dokumentu za mlade kojim će Općina u narednom periodu od tri godine sustavno adresirati prepoznate probleme populacije mladih u dobi od 15 do 30 godina, realizirajući niz mjera i aktivnosti postavljenih na temelju istraženih potreba i interesa samih mladih uključenih u proces izrade.

Program za mlade Općine Viškovo 2024.–2026.

Načela, opći i specifični ciljevi Programa u skladu su s aktualnim globalnim i europskim trendovima u području mladih te strateškim dokumentima koji su izravno i neizravno usmjereni na mlade. Ključni dokumenti koji su korišteni u izradi Programa su:

- Provedbeni program Općine Viškovo za razdoblje od 2022. – 2025. godine (kroz Prioritet 2. Djeca i mladi – Cilj: 2.1. Podrška osnivanju i funkcioniranju obitelji te razvoj sustava brige o djeci i mladima);
- Plan razvoja Primorsko – goranske županije 2022. – 2027. (kroz Prioritet razvoja „Djeca i mladi“);
- Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. god. (kroz strateški cilj 2. „Obrazovni i zaposleni ljudi“ i strateški cilj 6. „Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji“);
- Nacrt Nacionalnog programa za mlade za razdoblje od 2020. do 2024. godine;
- Zakon o savjetima mladih (NN 41/14)
- Strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019. - 2027.
- Rezolucija o novoj Strategiji EU-a za mlade za razdoblje 2019. – 2027.
- Europska povelja o radu s mladima na lokalnoj razini.

Odabrani koordinator cjelokupnog procesa izrade kao i izrađivač dokumenta Programa za mlade je Udruga Žmergo i tim stručnjaka iskusnih u radu s mladima, strukturiranom dijalogu donositelja odluka i mladih te kreiranju lokalnih politika za mlade.

**Politika za mlade je implementirana strategija od strane javnih vlasti s ciljem provedbe mogućnosti i iskustava koje će mladim ljudima omogućiti uspješnu integraciju u društvo i omogućiti im da budu aktivni i odgovorni građani njihova društva, kao i inicijatori promjena za mlade ljude (Vijeće Europe, 2015 prema Lavchyan i Williamson, 2017).*

2. Proces i metodologija izrade Programa za mlade Općine Viškovo

Općina Viškovo kao nositelj i Udruga Žmergo kao koordinator procesa izrade prvog strateškog dokumenta za mlade na razini Općine, na temelju specifičnosti zajednice i statusa mladih, odlučili su se za uključiv, dinamičan proces. Njime se, osim utvrđivanja stanja mladih s područja Općine te utvrđivanja potreba interesa, potaknulo i podržalo njihovo uključivanje u proces izrade, čime se ciljalo i na postizanje brojnih specifičnih ciljeva. Uglavnom su usmjereni na kvalitetno informiranje mladih, ali i cijele zajednice, o važnosti razvoja politike prema mladima, njihova uključivanja u procese donošenja odluka i oblikovanje zajednice, ujedno stvarajući kontakte, razvijajući odnose između donositelja odluka, predstavnika jedinice lokalne samouprave s mladima u zajednici.

Nizom posebno razrađenih planiranih koraka, radilo se na postizanju vidljivosti procesa, kvalitetnom informiranju s ciljem poticanja uključivanja čim većeg broja mladih, ali i cijele zajednice, a sve kako bi se

Program za mlade Općine Viškovo 2024.–2026.

utvrdilo stvarno stanje mladih i obojala slika mladih s područja Općine te postavili temelji za kasnije angažiranje mladih u provedbu samog Programa.

Koristeći se nizom kanala komuniciranja s mladima kao i općom populacijom mještanima, uvažavajući načela rada s mladima temeljenih na interdisciplinarnosti i krossektoralnosti te različitim metodama u izravnom i neizravnom radu s mladima u okviru neformalnog obrazovanja, koristeći široki dijapazon onih karakterističnih za neformalno obrazovanje, osiguran je dinamičan i uključiv proces koji je rezultirao velikim brojem (mladih) uključenih u cjelokupni proces koji čine kapital za izradu kvalitetnog Programa za mlade Općine Viškovo te kasniju implementaciju istog. U nastavku slijedi kratki pregled realiziranih koraka i postignuti uspjesi tijekom procesa započetog u siječnju 2022. godine.

Kampanja

“Pusti glas za mlade s Viškova” moto je kampanje osmišljene za komuniciranje s mladima, ali i zajednicom u cijelosti tijekom procesa izrade dokumenta. Njime, kao i posebno osmišljenim vizualom temeljenim na prepoznatim simbolima kao i bojama Općine i Savjeta mladih, usmjerena je vidljivost aktivnosti provedenih pod kapom procesa izrade kao i komunikacija s mladima. Plakatima, objavama na web stranici Općine kao i niza online kanala komuniciranja Udruge Žmergo, Facebook događajima i plaćenim oglasima te onima kroz lokalne tiskane, online, radijske i televizijske medije.

Mapiranje potencijala u zajednici za mlade

Cjelokupni proces započeo je iscrpnom analizom postojećih resursa za mlade kojom se nastojalo detektirati snage i slabosti, ali i prilike i izazove na razini zajednice. Paralelno s osmišljavanjem medijske kampanje, **mapirani su i objedinjeni svi potencijali od koristi mladima koji su dostupni u lokalnoj zajednici**, pa su tako analizirana i sistematizirana postojeća ulaganja i mogućnosti za mlade, sumirane su sve mjere i oblici podrške koje Općina financira i ostvaruje kako bi populaciji mladih u dobi od 15 do 30 godina osigurala visoku kvalitetu života u različitim područjima života, od predškolskog obrazovanja preko zdravstva do aktivnog uključivanja u život zajednice i procese donošenja odluka. Dobiveni podaci korišteni su kao svojevrsna polazišna točka daljnjeg procesa, a svoje mjesto našli su i u ovom završnom dokumentu kako bi on bio i informativne naravi te mladima služio kao **katalog kvalitetnih i relevantnih informacija o tome što im je u zajednici dostupno** te na koju vrstu podrške mogu računati. Na temelju istih, uz rezultate istraživanja potreba i interesa prikupljenih drugim metodama, definirani su ciljevi i mjere te aktivnosti Programa, ali iste će koristiti za usporedbu postignutih promjena i mjerenje uspjeha realizacijom ovog strateškog dokumenta.

Analiza udruga

Za potrebe mapiranja potencijala u zajednici, izrađena je analiza Registra udruga Republike Hrvatske Ministarstva pravosuđa i uprave u kojem je zavedeno 114 udruga koje su registrirale svoje sjedište na području Općine Viškovo.

U sljedećem poglavlju, pod nazivom Civilno društvo u Viškovu, nalazi se kratki, sažeti prikaz učinjene detaljne analize koja se fokusirala na područje djelovanja, djelatnost, mlade kao ciljanu skupinu te legitimnost djelovanja (važeci mandat osobe ovlaštene za zastupanje, redovitost održavanja skupština i sl.).

Konferencija za medije

Zajedničkom **konferencijom za medije**, održanom početkom ožujka 2022., načelnica Općine Sanja Udović i predsjednica Udruge Žmergo Diana Kovačić najavivši niz aktivnosti kojima će se mlade uključiti u proces izrade uputivši ujedno poziv svima na uključivanje i aktivni doprinos.

Program za mlade Općine Viškovo 2024.–2026.

Istraživanje o potrebama i interesima mladih

Tijekom cijelog travnja 2022., mladi su putem online upitnika imali priliku izjasniti se po pitanju problema koji brinu mlade, ali i ponuditi svoje ideje, prijedloge i komentare što je važno učiniti kako bi se povećala kvaliteta života mladih diljem lokalne zajednice.

Gotovo 80 mladih pristupilo je online istraživanju što se interpretira kao vrlo dobar odaziv ciljane skupine koja nije navikla na ovu vrstu participacije. Sudionici istraživanja predstavljaju vrlo heterogenu skupinu ispitanika koji su kreirali vrlo reprezentativnu sliku stanja mladih u Viškovu.

Pozitivno iznenađuje razina osviještenosti mladih pri detektiranju ključnih problema, čak kada se uzroci kriju i među njima, što govori o njihovoj zrelosti i samosvjesnosti. Također, sudionici su kroz online upitnik iznijeli niz komentara kao i vrlo konkretnih prijedloga kako postojeću situaciju preokrenuti na bolje.

Na temelju dobivenih rezultata osmišljen je niz aktivnosti za mlade u funkciji prikupljanja mišljenja, prijedloga i ideja mladih, ali i onih koji su s njima povezani - roditelji, članovi obitelji, treneri, učitelji i dr.

Javno savjetovanje s mještanima Viškova

U sklopu Majevice (svibanj 2022.), tim Udruge Žmergo predstavio se mještanima, ponajviše mladima te s njima započeo izravan razgovor o tome što mladima s Viškova treba, a nedostaje im. Također, događaj je poslužio kao prilika da ih se upozna s dokumentom, kako će se isti izraditi, što on znači za mlade, ali i cijelu zajednicu, ujedno ih pozivajući na uključivanje na njima prikladne načine.

Od oko 30 sudionika, od čega njih 20-tak mladih, prikupljen je niz zanimljivih ideja i prijedloga kako unaprijediti kvalitetu života mladih u Viškovu, ali i kontakti čime je stvorena baza mladih uključenih u ovaj važan proces. Ubrzo zatim realizirana je prva ideja na inicijativu mladih s ciljem boljeg informiranja i uključivanja u zajednicu, pa tako i ovaj proces.

Fokus grupe s mladima i donositeljima odluka

Nakon uspješne Majevice, pripremljen je niz javnih događaja za mlade u svrhu provedbe fokus grupa, ali i više od toga. Kroz posebno osmišljene zabavne, informativne i edukativne događaje namijenjene mladima održane na nekoliko lokacija, omogućena je platforma za razmjenu ideja i prijedloga, umrežavanje, prilika za druženje mladih, informiranje, učenje, zabavu, a ponajviše za sudjelovanje u kreiranju lokalnih politika prema mladima kroz proces izrade programa za mlade.

Događaji za mlade su i bile u funkciji svojevršnih fokus grupa, metodologijom ipak u određenoj mjeri prilagođene uzrastu, temama i dobi mladih sudionika. U tu svrhu organizirana su tri javna događanja tijekom lipnja 2022. godine, na nekoliko lokacija u centru Viškova i na Marinićima kroz koje su s mladima potaknute teme o šest područja: **obrazovanje, znanost i cjeloživotno učenje, zapošljavanje i poduzetništvo, kultura, zdravlje i sport, socijalna uključenost, aktivno sudjelovanje mladih i održivi razvoj zajednice.**

Koncept događanja sastojao se od kratkog prikaza rezultata provedenog istraživanja među mladima s Viškova, s naglaskom na dva područja na koje se fokusirao pojedini događaj na osnovu čega su formirana pitanja kojima se otvorio prostor i mogućnost mladima da dublje urone u problematiku te sukladno detektiranim potrebama iznađu vlastite prijedloge za rješenje prepoznatih izazova.

Program za mlade Općine Viškovo 2024.-2026.

Osim samih mladih, u ovoj fazi procesa aktivno su bili uključeni i donositelji odluka, djelatnici Općine, članovi Odbora za odgoj i obrazovanje pod čiju ingerenciju po novom su i mladi. Za potrebe izrade Programa formirana je radna skupina za izradu i praćenje Programa za mlade koja se sastoji od stručnjakinja i stručnjaka u raznim područjima relevantnim za mlade, zadužena za izradu konkretnih prijedloga ciljeva i mjera na osnovu svih prikupljenih podataka tijekom prethodnih koraka u procesu. Sinergija svih relevantnih dionika za mlade od velikog je značaja za izradu ciljanog, sveobuhvatnog dokumenta koji će umrežiti cijelu zajednicu, na svim razinama, za pozitivne promjene za mlade.

Definiranje ciljeva i pripadajućih mjera

Na temelju izrađenog kataloga resursa za mlade u zajednici, svih prikupljenih podataka dobivenih tijekom procesa, s radnom skupinom definirani su razvojni pravci, pripadajući im ciljevi te formulirane mjere, odnosno konkretne aktivnosti kojima će se oni ostvariti na korist mladih, ciljano odgovarajući na detektiran probleme, istražene potrebe, uvažavajući u najvećoj mogućoj mjeri sve prijedloge i povratne informacije koje su mladi tijekom procesa sugerirali.

Sastanak s predstavnicima udruga koje djeluju na području Općine Viškovo

Sastanak umrežavanja organizacija civilnog društva radi strateške suradnje s Općinom Viškovo u području mladih održan je u utorak 07. ožujka 2023. godine 16,30 do 18,00 sati u Domu hrvatskih branitelja.

Na sastanku su predstavljene dosadašnji rezultati procesa - provedenih istraživanja, zaključci fokus grupa s mladima te postavljeni ciljevi (uključujući prijedloge aktivnosti) Programa na osnovu istih za period od naredne 3 do 4 godine. Od prisutnih smo čuli dosadašnja iskustva rada s mladima s Viškova u dobi od 15 do 30 godina, načinima njihova uključivanja, programima koje za njih provode i u koje ih uključuju, njihovim kapacitetima rada s ovom populacijom te eventualnim planovima rada s mladima u ovoj i narednih nekoliko godina.

Sastanku se odazvao manji broj predstavnika aktivnih udruga, ali i nekoliko mladih koji u njima djeluju, pretežito u području sporta koji su također potvrdili potrebu aktiviranja mladih i njihova uključivanja kao i važnost pružanja stručne podrške u tom procesu. Slažu se da je mladima potrebna infrastrukturna, kao i financijska podrška te davanje više pozornosti na zadovoljenje potreba mladih općenito. Povratne informacije podcrtavaju već nekoliko puta tijekom procesa istaknutu nužnost stručne podrške mladima od strane iskusnih stručnjaka u radu.

Javno predstavljanje i savjetovanje Prijedloga Programa za mlade Općine Viškovo

Nakon izrade radne verzije, dokument je predstavljen javnosti koja dobiva priliku sudjelovati i u javnom savjetovanju, još jednoj prilici u nizu da u kreiranju završne verzije dokumenta i sami izravno sudjeluju.

Predstavljanje je održano za Majeveci, 7. svibnja 2023. godine, na istom terenu gdje je sve i započelo godinu dana ranije. Za ovu priliku pripremljena je interaktivna izložba koja je na vizualno atraktivan način prikazala korake i dinamiku procesa, broj uključenih dionika kao i ciljeve postavljene dokumentom prema područjima djelovanja. Procjenjuje se da je oko 30 građana bilo informirano o procesu ovim putem, od čega 20 mladih. Također, javnosti je najavljeno skorašnje javno savjetovanje oko teksta Prijedloga Programa za mlade Općine Viškovo koje će biti otvoreno za komentare mještana 30 dana.

Program za mlade Općine Viškovo 2024.-2026.

Usvajanje Programa za mlade na Općinskom vijeću

Nakon isteka roka za savjetovanje s javnošću, Prijedlog dokumenta predstavlja se vijećnicima na sjednici Općinskog vijeća nakon čega slijedi glasanje, odnosno njegovo usvajanje.

Svaki od koraka procesa iznenadio je odazivom i pozitivnom energijom uključenih. Od prvog kontakta, mještani, a naročito mladi, svojim proaktivnim i konstruktivnim sudjelovanjem potvrđivali su da je itekako važno poduzeti korake prema pozitivnim promjenama za mlade. U proces se na različite načine uključilo gotovo 200 sudionika od čega njih zasigurno 155 samih mladih.

3. Katalog potencijala u zajednici

Kontekst života mladih u Viškovu

Općina Viškovo nalazi se u sjeverozapadnom dijelu priobalnog prostora Primorsko-goranske županije, udaljena svega 7,5 km od središta Grada Rijeka. Graniči s općinama Klana, Jelenje te Gradom Kastvom s kojima čini svojevrsan prsten oko grada Rijeka. S površinom od 18,65 km², područje općine predstavlja jedno od najpropulzivnijih područja unutar Primorsko-goranske županije.

Općinu čine nekoliko većih i velik broj manjih naselja. Naselje Viškovo administrativno je središte općine. Duž glavne prometnice smještene su sve važne ustanove : Općina, pošta, osnovna škola, vrtići, knjižnica, ustanove primarne zdravstvene zaštite, ljekarne, banke, crkva, turistička zajednica, pumpne stanice te niz prodavaonica prehrambenih proizvoda, a tu su i razne uslužne djelatnosti.

Tu su i privlačni prirodni resursi – šetnice i biciklističke staze te zanimljiva i privlačna materijalna i nematerijalna kulturne baština („Dvoglasje tijesnih intervala Istre i Hrvatskog primorja“, „Godišnji pokladni ophod zvončara s područja Kastavštine“, Umijeće suhozidne gradnje i Mediteranska prehrana na hrvatskom Jadranu, njegovoj obali, otocima i dijelu zaleđa koji su upisani na UNESCO-vu reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine svijeta).

Općina Viškovo je jedna od rijetkih općina koja kontinuirano bilježi pozitivne demografske rezultate. Demografska eksplozija u posljednjih 20-tak godina i više je nego udvostručila ukupno stanovništvo, a godišnje

Program za mlade Općine Viškovo 2024.-2026.

se na području Viškova rađa od 150-180 djece. Sukladno rastu stanovništva i razvoju zajednice, kontinuirano rastu i mjere kao i izdvajanja koje provodi Općina za djecu i mlade, čineći ju jednom od poželjnijih mjesta za život mladih i stvaranja obitelji.

Struktura mladih u Viškovu

Prema posljednjim službenim podacima Državnog zavoda za statistiku iz 2021. godine, na području općine Viškovo registrirano je 16 084 stanovnika, što je porast od 10,19% u odnosu na 2011. godinu kada je popisano 14 445 stanovnika s područja Općine.

Kada je riječ o populaciji mladih, prema najnovijim podacima Državnog zavoda za statistiku, na području Općine Viškova popisano je 2344 mladih u dobi od 15 do 29 godina i to prema sljedećoj dobnoj strukturi:

15 - 19 godina	20 - 24 godina	25 - 29 godina
777	750	817
UKUPNO	2344	

Podaci Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2021. godine Državnog zavoda za statistiku

Kako bi se dobila još relevantniji podaci i realna slika populacije mladih s područja Općine, podaci o populaciji mladih zatraženi su i od strane Policijske uprave Primorsko-goranske koja ustupa podatke o broju mladih od 15 do 30 godina koji imaju prijavljeno prebivalište na području Općine Viškovo.

Uvidom u statistiku evidencije prebivališta koja se vodi na Informacijskom sustavu Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, na dan 31.3.2023. godine, na području Općine Viškovo **ukupno 2981 osoba** (od čega 1515 osoba muškog spola i 1466 osoba ženskog spola) ima prijavljeno prebivalište, a koje osobe su rođene u intervalu od 1993. godine do 2008. godine, što je za čak 90 mladih više nego što je evidentirano na dan 31.12.2021. godine te za čak 637 nego prema Popisu stanovništva iz 2021. godine što govori o trendu rasta populacije mladih na području Općine.

Promatrajući broj, razmještaj i strukturu stanovnika tijekom posljednja četiri popisna razdoblja, razvidan je demografski uzlet na području općine posebice u razdoblju 2001. - 2011. godine kada je broj stanovnika povećan za više od 60%. Isti je usko vezan uz jačanje suburbanizacije na području županijskog priobalja, odnosno preseljenje stanovništva iz primarnog centra rada (Grad Rijeka) u prigradska naselja riječkog suburbanog prstena. To je rezultat prije svega privlačnosti riječke okolice za naseljavanje te jačanja tržišta nekretnina i prestanka društvene stambene gradnje 80-tih godina prošlog stoljeća koji je utjecao na smanjenje cijena građevinskog zemljišta i stambene izgradnje. Demografski rast ima uzlaznu putanju i danas, no u manjoj mjeri.

Općina Viškovo je poslije Rijeke druga najnaseljenija jedinica lokalne samouprave u Primorsko-goranskoj županiji. Analizirajući starosnu strukturu stanovništva prema podacima iz 2021. razvidno je da mladi čine 14,57% stanovništva Općine, dok populacija starija od 65 godina čini udio od 17% u ukupnom stanovništvu, no

Program za mlade Općine Viškovo 2024.-2026.

ukoliko u obzir uzmemo podatke MUP-a (18,53%), odnos je ipak u korist mladih što predstavlja itekako povoljni demografski pokazatelj.

Mladi s Viškova i (ne)zaposlenost

Nezaposlenost mladih nije na popisu problema s kojim se susreću mladi ove Općine, za razliku od velike većine ostatka Hrvatske koja se na nacionalnoj razini suočava s problemom visoke stope nezaposlenosti mladih.

U prilog tome govori kontinuirani gospodarski rast Općine te niz mjera usmjerenih ka (samo)zapošljavanju mladih, za kojima ima sve manje potrebe.

I sami mladi kroz provedeno istraživanje ističu kako nezaposlenost nije značajniji problem mladih koji žive na području Općine - svega 28% mladih prepoznaje nezaposlenosti mladih kao jedan od problema na razini Općine.

Prema dostupnim podaci o nezaposlenim osobama do 29 godina starosti s prebivalištem na području Općine Viškovo iz evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje PS Rijeka na dan 30.9.2023., zabilježeno je njih ukupno 74. Najveći udio njih je za završenim srednjoškolskim obrazovanjem (52).

Nezaposlene osobe do 29 godina u Općini Viškovo na dan 30.09.2023.

UKUPNO	15-19	20-24	25-29
74	16	22	36

Razina obrazovanja	Nezaposlene osobe do 29 godina
Bez škole i nezavršena osnovna škola	1
Završena osnovna škola	0
Srednja škola	52
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	7
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	14
UKUPNO	74

Civilno društvo u Viškovu

Sukladno Registru udruga, zaključno s ožujkom 2023. godine na području općine Viškovo registrirano je **114 udruga**, no detaljnijom analizom baze registriranih udruga, stvarno stanje aktivnih udruga s ažuriranim

Program za mlade Općine Viškovo 2024.–2026.

statutima, urednim djelovanjem i osobama ovlaštenim za zastupanje u važećem mandatu daleko je od onog navedenog u sustav javne baze.

Ukoliko izdvojimo one udruge koje su u postupku likvidacije, u registru se kao "aktivnih" vodi njih 111. Analizom Registra, osoba ovlaštenih za zastupanje udruge s važećim mandatom, odgovorne za zakonitost rada udruge kao i uvjetom za sklapanje ugovora i poduzimanje pravnih radnji u ime i za račun udruge, odnosno za njezino legitimno djelovanje, popis se svodi na svega 54 udruge.

Od navedene 54 aktivne udruge, njih čak 29 ima mlade (opću populaciju, darovite) kao jednu od ciljanih skupina. Najveći broj tih udruga djeluje u području sporta i to ciljano radi sudjelovanja u sportskom natjecanju te sportske rekreacije. Slijedi njih 5 u području kulture i umjetnosti, a koje se primarno bave očuvanjem baštine, a jedna izvedbenim umjetnostima, točnije plesom (mažoretkinje). Po jedna, odnosno dvije od preostalih udruga za mlade, između ostalih korisnika, fokusirane su na hobističke djelatnosti, zaštitu okoliša, demokratsku kulturu te branitelje.

Iz navedene analize, razvidno je da je potrebno uložiti dodatne napore u razvoj civilnog društva, uređivanje statusa udruga zaista aktivnih u zajednici koje doprinose kvaliteti života (mladih), kao i suradničkog i partnerskog odnosa s Općinom, a naročito u razvoj udruga mladih i za mlade koje odgovaraju na stvarne potrebe mladih utvrđenih na terenu, kroz rad s korisnicima.

Općina sufinancira rad udruga s područja Viškova iz različitih područja djelovanja, posebice sportskih udruga koje okupljaju velik broj mladih i to preko Zajednice sportskih udruga Općine Viškovo. U 2023. godini, prema podacima Zajednice, ona bilježi 22 kluba koji ukupno okupljaju oko 780 članova.

Na popisu udruga čije je aktivnosti financirala Općina temeljem Javnog poziva predlaganje programa / projekata javnih potreba u kulturi za 2022. godinu, nalazi se ukupnog 27 njih iz svih područja djelovanja. Najveći broj njih djeluje u području sporta, kulture i umjetnosti, zatim zaštite zdravlja, ljudskih prava, socijalne djelatnosti, obrazovanja, znanosti i istraživanja te demokratske političke kulture. U nešto maloj mjeri djeluju u području zaštite okoliša i prirode te održivog razvoja dok je uočljiv podatak da na području Općine ne djeluje niti jedna udruga aktivna u području suvremene kulture, tehničke kulture, STEM-a kao ni duhovnosti.

Na popisu financiranih udruga nalaze se i one koje nemaju sjedište na području Općine, no u njoj provode svoje programe i usluge što govori o tome da su proračunska sredstva dostupna svima onima koji mještanima nude programe od njihova interesa.

R.br.	KORISNIK DONACIJE ILI SPONZORSTVA	IZNOS U KN	IZNOS U EUR
1	UABA	14,570.00	1, 933. 77 €
2	USTANOVA I.M.R.	23,989.35	3, 183. 93 €
3	HALUBAJSKI ZVONČARI	60,000.00	7, 963. 37 €
4	UDRUGA HALUBAJKE	30,000.00	3, 981. 68 €
5	UDRUGA ZA KULTURU ČA?	5,100.00	676. 89 €
6	KIPARSKA UDRUGA MATO TIJARDOVIĆ	21,500.00	2, 853. 54 €
7	KUD HALUBJAN	32,000.00	4, 247. 13 €
8	UDRUGA MARČELJI	47,299.03	6, 277. 66 €
9	KUD IZVOR	29,835.72	3, 959. 88 €
10	UDRUGA DRAGOVOLJACA I VETERANA DOMOVINSKOG RATA- PGŽ	5,000.00	663. 61 €

Program za mlade Općine Viškovo 2024.-2026.

11	HALUBAJSKE MAŽORETKINJE	29,500.00	3,915.32 €
12	LIMENA GLAZBA MARINIĆI	39,800.00	5,282.37 €
13	ZAJEDNICA SPORTSKIH UDRUGA OPĆINE VIŠKOVO	1,255,499.51	166,633.42 €
14	UDRUGA UMIROVLJENIKA VIŠKOVO	44,000.00	5,839.80 €
15	CRVENI KRIŽ RIJEKA	234,500.00	31,123.50 €
16	UDRUGA OSOBA S MIŠIČNOM DISTROFIJOM	5,000.00	663.61 €
17	UDRUGA ŽENA OPERIRANI DOJKI NADA	5,000.00	663.61 €
18	KLUB LIJEČENIH ALKOHOLIČARA SVETI MATEJ	2,500.00	331.81 €
19	SKD PROSVJETA	25,500.00	3,384.43 €
20	KLAPA LIBURNIA	25,342.99	3,363.59 €
21	HGSS	10,000.00	1,327.23 €
22	UDRUGA PRSTEN	5,000.00	663.61 €
23	UDRUGA CEREBRALNE I DJEČJE PARALIZE	5,000.00	663.61 €
24	UNICEF	1,990.00	264.12 €
25	GAIA NOVA	6,500.00	862.70 €
26	DVD HALUBJAN - KAPITALNA DONACIJA	655,875.00	87,049.57 €
27	DVD HALUBJAN	732,930.96	97,276.66 €
	Ukupno	3,353,232.56	445,050.44 €

Iz dostupnih podataka o aktivnim udrugama na području Općine razvidno je da ne postoji niti jedna udruga mladih i/ili za mlade iz čega se nazire jedan od prepoznatih problema koji se odnosi na njihovo aktivno djelovanje u zajednici, njezinom oblikovanju kao i razini vidljivosti mladih te njihovom sudjelovanju u procesima donošenja odluka i dijaloga s donosiocima odluka.

Unatoč nepostojanju organizacije kojom upravljaju mladi, u zajednici postoji društveni kapital za okupljanje mladih kao i onaj koji ima kapacitet mladima ponuditi sadržaje za kvalitetno provođenje slobodnog vremena u nizu područja djelovanja od interesa mladih te eventualno pružiti podršku mladima u osnivanju njihove udruge, ponuditi prostor i opremu za djelovanje te druge oblike podrške.

Ulaganja u mlade

Općina Viškovo kontinuirano pruža podršku mladima kroz niz oblika potpora kojima ulaže u njihov razvoj i unaprjeđenje njihova statusa i to kroz mjere i programe direktno usmjerene njima, ali i onima namjenjenima općoj populaciji mještana, a kojima se obuhvaćaju i mladi.

U nastavku je prikaz svih ulaganja u mlade iz proračuna Općine Viškovo prema strateškim područjima djelovanja za mlade sukladno Nacrtu Nacionalnog programa za mlade za razdoblje od 2020. do 2024. godine.

1. Obrazovanje, znanost i cjeloživotno učenje

Program za mlade Općine Viškovo 2024.-2026.

U području formalnog obrazovanja, na području Općine ne postoji odgojno-obrazovna ustanova namijenjena populaciji mladih, odnosno postoje ustanove predškolskog i osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja koji su u ovom kontekstu u funkciji podrške mladim roditeljima.

Osnovna škola Sveti Matej

Na području Općine djeluje jedna osnovna škola - OŠ „Sveti Matej“ u koju je u školskoj godini 2022./2023. u 40 razrednih odjeljenja upisano 938 učenika, podjednako u mlađim kao i u starijim razredima 455. Postojeća osnovna škola ima broj razrednih odjeljenja (40) koji nije u skladu s odredbama Državnog pedagoškog standarda osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (NN 63/08, NN 90/10) (maksimalno 32 odjeljenja za rad u dvije smjene).

Nastava tjelesne i zdravstvene kulture odvija se u školskim sportskim dvoranama i vanjskom školskom igralištu. Dvorana je opremljena za različite sportove: odbojku, mali rukomet, mali nogomet, tenis, stolni tenis, košarku, gimnastiku i judo. Također je opremljena potrebnim pratećim sadržajima: svlačionicama sa sanitarnim čvorovima, odvojeno za djevojčice i dječake te kabinetom za učitelje tjelesno-zdravstvene kulture.

Školsko dvorište obuhvaća površinu od 300 m². U sklopu ulaza za učenike nižih razreda je uređen školski park sa klupama i kompostištem gdje se razrađuje bio otpad. Vanjsko školsko igralište površine je 2000 m². Ispod vanjskog školskog igrališta, na površini oko 1000 kvadratnih metara, uređen je na nivou od tri serpentine školski EKO vrt. U sklopu vrta nalaze se klupice i stol, više vrsta voćaka, mediteransko i začinsko bilje.

Škola provodi i programe za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama koje uključuju učenike s teškoćama različite pojavnosti, ali i darovite učenike. Obzirom na demografske pokazatelje i potrebom za dodatnim kapacitetima, potrebno je prije svega osigurati kvalitetne uvjete za provođenje odgojno-obrazovnih programa za učenike. Rješenje problematike oko prostora za kvalitetno izvođenje nastave prepoznato je u projektu izgradnje kompleksa nove škole čiji je projekt pripremljen za realizaciju na području naselja Marinići.

U sklopu kompleksa izgradit će se nova zgrada osnovne škole, ista je planirana za jednosmjenski rad sa 21 odjeljenjem (8 cjelodnevnih odjeljenja od 1. do 4. razreda i 13 odjeljenja za predmetnu nastavu) s pripadajućim vanjskim površinama i školskim trgom, školskom sportskom dvoranom, parkiralištem, knjižnicom i prostorima za produženi boravak učenika, za ukupno 588 učenika po smjeni. Kompleks škole čini složen zahvat u prostoru čija je izgradnja planirana u tri cjeline prema kojima su ishođene građevinske dozvole za izgradnju zgrade škole, vanjskih zelenih površina i igrališta te javnog parkirališta.

U tijeku izrade ovog dokumenta, školsko dvorište Osnovne škole SV. Matej dobilo je nove elemente za sport i rekreaciju. Izgrađene su staze za trčanje, staze za skok u dalj i za skok u vis i to u okviru projekta „Za sretnije djetinjstvo“. Zajednica sportskih udruga u dogovoru sa osnovnom školom raspolaže terminima dvaju školskih dvorana te vanjskim školskim igralištem.

Dječji vrtić Viškovo

Općina ima jednog proračunskog korisnika u ovom području djelovanja - **Dječji vrtić Viškovo**, a koji ovoj kategoriji pripada zbog osiguravanja kvalitetne skrbi o djeci kojom se, osim primarne skrbi i odgojno-obrazovnog rada, stvaraju kvalitetni uvjeti za osnivanje obitelji. Dječji vrtić Viškovo djeluje od 1996. godine, a osnivač mu je Općina Viškovo. Cilj odgojno-obrazovnog rada u Dječjem vrtiću Viškovo je stvaranje optimalnih uvjeta za cjelovit razvoj djeteta, odnosno stvaranje uvjeta koji omogućuju zadovoljavanje potreba, interesa i mogućnosti svakog djeteta pri čemu se posebna pažnja pridaje uvažavanju različitosti i njegovanju kulture i tradicije kraja. Posebno se cijeni i njeguje kvalitetna suradnja s roditeljima i širom društvenom zajednicom. Vrtić je od osnutka pa sve do 2013. godine rad provodio u tri odgojno-obrazovne skupine i bio je smješten u zgradi Osnovne škole sv. Matej. Od 2013. godine vrtić svoju djelatnost nastavlja u namjenski izgrađenom

Program za mlade Općine Viškovo 2024.-2026.

objektu i te ju širi na dvanaest odgojno-obrazovnih skupina: 8 vrtićkih i 4 jasličke. U kolovozu 2021. godine otvoren je Područni objekt u Marčeljima. Sredstava za isti tj. za njegovu rekonstrukciju i opremanje Općina je osigurala u sklopu tipa operacije 7.4.1. „Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“ Mjere 7 „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. godine. Općini Viškovo odobrena su sredstva u iznosu od 3.659.040,00 kuna / 485.638,06 eura, od čega EU osigurava 85%, a RH 15% te isto predstavlja sufinanciranje od 53,92% ukupno prihvatljivih troškova. Vrtić ispunjava sve kriterije Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i obrazovanja. Od rujna 2021. godine pohađa ga 44-ero djece u dvije odgojno-obrazovne skupine. Lokacija vrtića u naselju Marčelji omogućava disperziranost potrebnih sadržaja iz središnjeg naselja Viškovo što utječe na bolji životni standard i ravnomjerniji razvoj cijelog područja Općine te daje značajan doprinos razvoju lokalne zajednice. Izgradnja i opremanje vrtića vrijedni su nešto manje od 6.700.000,00 kuna / 889.242,82 eura čime su se značajno unaprijedili kapaciteti vrtića u Viškovu i olakšao svakodnevni život i rad brojnih roditeljima s viškovskog područja.

U pedagošku godinu 2023./2024. ukupno je upisano 272 djece (203 vrtić + 69 jaslice), a zaposleno je 57 djelatnika na odgojno – obrazovnim i administrativno tehničkim poslovima. Zbog zadovoljenja potreba lokalne zajednice u području kvalitetne skrbi za djecu predškolskog uzrasta, planirano je proširenje zgrade vrtića u samom centru Viškova.

U ostale vrtiće na području Općine upisano je 298 djece:

- DV Loptica - 83
- DV Zvončica - 70
- DV Malik - 48
- DV Maza - 40
- DV Poneštrica, Područni vrtić Sreća - 35
- DV Snjeguljica, Područni vrtić Pčelica Ančica - 22.

Iako primarno djeluje u području kulture, javna ustanova Narodna knjižnica i čitaonica Halubajska zora organizira različita događanja koja se povezuju s neformalnim i informalnim obrazovanjem – predavanja, likovne radionice za djecu i odrasle, pričaonice za djecu, predstave, izložbe i sl.

Također, novoosnovana ustanova u kulturi Kuća halubajškoga zvonačara u svom popisu djelatnosti predviđa i organizaciju i provođenje edukativnih programa i tečajeva za djecu i mlade stoga se i ona pridružuje popisu potencijala u području obrazovanja u okviru zajednice, naročito neformalnog i cjeloživotnog.

Od najvažnijih ulaganja u mlade u ovom području izdvaja se **stipendiranje izvrsnih učenika i studenata i sufinanciranje javnog prijevoza studenata**. Općina Viškovo je i u ovom segmentu unaprijedila podršku mladima revidiravši postojeću i usvojivši novu Odluku o dodjeli stipendija učenicima i studentima u 2022. godini (Službene novine Općine Viškovo 18/22).

Osim postojećeg kriterija uspješnosti, novost kod stipendiranja je povećanje iznosa mjesečne stipendije za učenika, odnosno studenta koji se obrazuje za deficitarno zanimanje za 100,00 kuna, odnosno 13.27 eura. Najveća novost se odnosi na pravo na dodatne bodove - njih 20 može ostvariti učenik odnosno student ako je zajedničko kućanstvo učenika, odnosno studenta korisnik zajamčene minimalne naknade sukladno zakonu kojim se uređuje socijalna skrb, dok na temelju minimalno 40 sati volonterskog rada kandidat ostvaruje 20 bodova.

Program za mlade Općine Viškovo 2024.-2026.

Jedan je to od novih načina poticanja mladih na volonterstvo kao i vrednovanja volonterskog angažmana i doprinosa mladih. Posredno, riječ je o mjeri koja ima potencijal potaknuti organizacije civilnog društva kao i ustanove za pokretanje volonterskih programa te organiziranja volonterskih prilika općenito.

Sukladno novoj Odluci, za 2022./2023. godinu dodijeljeno je ukupno 135 stipendija od čega 91 učenička stipendija i 44 studentske stipendije.

Iz popisa prijava studenata s područja općine Viškovo za stipendije za akademsku godinu 2022./2023. neovisno o godini studija razvidno je kako najveći broj stipendista studira u Rijeci i okolici, njih ukupno 36 od 44, što daje za naslutiti da velika većina njih tijekom studija stanuje, odnosno boravi na području Viškova.

Općina Viškovo iz proračuna osigurava sredstva za niz mjera i programa za djecu kojima se mladim roditeljima olakšava zasnivanje obitelji kao i kvalitetna skrb i obrazovanje djece od predškolskog pa sve do visokoškolskog obrazovanja:

- naknada za pomoć pri nabavi opreme za novorođenčad (2000 kn po novorođenom djetetu; za obitelji s troje i više djece pomoć 5000 kn za treće i svako buduće dijete);
- sufinanciranje smještaja djece u općinskom vrtiću te privatnim vrtićima i obrtima za čuvanje;
- financiran rad logopeda koji pruža pomoć i podršku djeci predškolskog uzrasta
- sufinanciranje produženog boravka i cjelodnevne nastave učenika razredne nastave odnosno organizirani boravak i podučavanje učenika razredne nastave unutar alternativnih programa;
- sufinanciranje radnih bilježnica za učenike s područja Viškova;
- poklon paketi za prvašice;
- sufinanciranje pedagoškog nadstandarda – školski sportski klub, grupe naprednih matematičara i informatičara, mlade timove modelara i prometnu grupu, aktivnosti Znanost mladima, izdavanje školskih listova, rad pjevačkog zbora, program eko-škole čiji je cilj ugradnja odgoja i obrazovanja za okoliš u sve segmente odgojno-obrazovnog sustava i svakodnevni život učenika i djelatnika;
- nagrađivanje odličnih učenika te učenika generacije;
- kontinuirana pomoć djeci s teškoćama u razvoju (financiranje besplatnog prijevoza na godišnjoj bazi).

U području vezanom uz obrazovanje mladih, ciljevi su usmjereni prema jačanju područja cjeloživotnog obrazovanja i to primarno kroz oblike neformalnog obrazovanja (radionice, treninge, ljetne kampove, studentske posjete, webinar, svjedočanstva stručnjaka i sl.), zatim informalno obrazovanje u sklopu niza različitih događaja za mlade te druge oblike usavršavanja. Naročito se to odnosi na stjecanje kompetencija kroz sudjelovanje u projektima međunarodne mobilnosti, odnosno programe poput Erasmus+ i Europske snage solidarnosti.

2. Zapošljavanje i poduzetništvo

Viškovo je već dugi niz godina prepoznato kao jaka poduzetnička općina u kojoj tvrtke otvaraju svoje poslovne prostore i pogone. Na svom području ima dvije radne (poslovne) zone: Radna zona Marišćina K-1 i Radna zona Marišćina K-2 čija je izgradnja u tijeku. U ukupnoj gospodarskoj strukturi, sektor malog i srednjeg poduzetništva te obrtništvo čine okosnicu gospodarskog razvoja na području općine, koji bilježi intenzivan rast od 90-ih godina prošloga stoljeća.

Za ilustraciju gospodarskog rasta, prema podacima Fine, na području Općine Viškovo posluje 1463 poslovna subjekta, 821 poduzetnik, od čega 6 proračunskih korisnika, a 118 neprofitnih.

Udruženje obrtnika Viškovo - Kastav - Klana - Jelenje bilježi ukupno 466 obrta koji posluju na području općine Viškovo zaključno s datumom 28. veljače 2023.

Program za mlade Općine Viškovo 2024.–2026.

Analiza strukture obrta viškovskog gospodarstva po cehovima u 2023. godini ukazuje da su najzastupljeniji uslužni obrti s udjelom od 53%, zatim slijede građevinari s udjelom od 13,7% te proizvodni obrti s udjelom od 10%.

Najvažnija ulaganja u mlade u ovom području vežu se uz Program poticanja razvoja gospodarstva i smanjenja nezaposlenosti kroz koji se pruža podrška poduzetnicima uključujući podršku i mladim poduzetnicima koji imaju sjedište ili prebivalište na području Viškova i to kroz određene pogodnosti:

- subvencija kamata na poduzetničke kredite
- potpora za nabavu opreme i inventara
- potpora za izradu projektne dokumentacije
- potpora za izradu mobilnih aplikacija
- potpora za osnivanje novih gospodarskih subjekata
- potpora za samozapošljavanje
- potpora za zapošljavanje
- potpora za zapošljavanje mladih osoba nakon stručnog usavršavanja
- potpora za zapošljavanje bivših stipendista Općine Viškovo.

Unatoč nekoliko upita od strane potencijalnih poslodavaca za potporu za zapošljavanje mladih osoba nakon stručnog usavršavanja i bivših stipendista Općine Viškovo, one se u konačnici nisu ostvarile. Razlog se krije u činjenici da poduzetnici koji su iste htjeli koristiti nisu zadovoljili uvjete poziva.

U ovom području pokazalo se potrebnim ulagati u prilike za jačanje poduzetničkih kompetencija, podršku za (samo)zapošljavanje i osiguravanje infrastrukture za mlade poduzetnike. Osnaživanje u ovom smislu svakako se može ostvariti i kroz volonterske programe, projektno financiranje projekata inicijativa i udruga mladih, odnosno za mlade te raznih oblicima neformalnih edukativnih programa te (stručnih) praksi te pripravništva mladih.

3. Aktivno sudjelovanje mladih i održivi razvoj zajednice

Podršku aktivnom sudjelovanju mladih u procesima donošenja odluka, Općina Viškovo pruža kroz Savjet mladih - savjetodavno tijelo mladih Općinskom vijeću. Odluku o osnivanju Savjeta mladih Općine Viškovo donijelo je Općinsko vijeće na 21. sjednici održanoj 30.07.2007. godine. Do sada je uspješno realizirano ukupno 4 saziva čije se aktivnosti financiraju iz proračuna Općine. U svojoj savjetodavnoj ulozi, članovi Savjeta su se bavili problemima i pitanjima mladih s područja Viškova, nastojeći zainteresirati mlade i potaknuti ih na integriranje u društvo kroz razne projekte i volonterski rad. Istovremeno zagovarajući njihove njihove interese pred Općinskim vijećem, čime imaju priliku utjecati na donošenje i provedbu odluka Općinskog vijeća koje su od interesa za mlade, nastoje unaprijediti položaj mladih u društvu, odnosno lokalnoj zajednici.

Savjet mladih saziv 2015. – 2018. brojio je 8 članova, a održano je ukupno 11 sjednica.

Iz popisa realiziranih aktivnosti izdvajaju se sudjelovanje one vezane uz sudjelovanje na manifestacijama Općine Viškovo i TZ Viškovo uz provođenje aktivnosti vezane uz mlade, edukacija mladih, uključivanje članova udruga koje djeluju na području općine Viškovo u projekte Savjeta mladih, informiranje mladih o radu Savjeta mladih, poticanje mladih na zdrav život kroz organiziranje rekreativnih aktivnosti, suradnja s ostalim Savjetima mladih s područja PGŽ-a, organizacija humanitarnih akcija. Od ukupno 22.900,00 kuna osiguranih u proračunu, ostvareno je oko 11.000,00 kuna.

Program za mlade Općine Viškovo 2024.-2026.

Savjet mladih saziv 2018. – 2021. brojio je 7 članova koji su održali tijekom mandata 10 sjednica. Iz izvještaja o realiziranim aktivnostima primjećuje se nešto sadržajno aktivniji popis aktivnosti usmjereni i na podizanje vidljivosti i prepoznatljivosti Savjeta, kao i umrežavanje s drugim Savjetima te civilnim sektorom (razvoj vizualnog identiteta Savjeta mladih, otvaranje Facebook stranice i Instagram profila, suradnja s OŠ „Sveti Matej“ i prezentacija srednjih škola u Rijeci, Bakru, Opatiji, predavanje o financijskoj pismenosti, organizacija okruglog s predstavnicima Savjeta mladih iz općina i gradova PGŽ-a, Savjeta mladih PGŽ-a te prijateljske Općine Barban, mimohod u Vukovar, suradnja s udrugama koje djeluju na području Općine Viškovo, Općinom Viškovo i TZ Općine Viškovo.)

Od osiguranih sredstava u proračunu za ovaj mandat Saziva, ostvareno je svega oko 11.700,00 kuna / 1.552,86 eura od ukupno 38.600,00 kuna / 5.123,10 eura.

Unatoč nastojanjima Općine da se konstituiraju novi sazivi Savjeta mladih 2021. – 2024., na otvoreni poziv u nekoliko navrata nije pristiglo dovoljno valjanih kandidatura.

Kada je riječ o **javnoj infrastrukturi dostupnoj mladima**, na području Općine **postoji prostor namijenjen isključivo za mlade**. Riječ je o prostoru u prizemlju Stare škole u Saršonima u potpunosti adaptiran i opremljen uredskim namještajem te informatičkom opremom – računala, printer, projektor i projektno platno. Projekte adaptacije i opremanja sufinancirala je Primorsko-goranska županija temeljem Programa sufinanciranja aktivnosti ureda za mlade u 2020. i 2021. godini.

Ostali javni prostori u vlasništvu Općine Viškovo koji su na raspolaganju mladima su:

- Dom Marinići (Marinići 9, Marinići),
- Dom hrvatskih branitelja (Vozišće 3, Viškovo),
- prostor MO Marčelji (Marčelji 89, Marčelji),
- prostor vijećnice u staroj školi u Saršonima (Saršoni bb, Saršoni),
- prostor u sklopu Javne ustanove Narodne knjižnice i čitaonice Halubajska zora (Marinići 9, Marinići).

Prostor dvaju sportskih dvorana pri OŠ „Sveti Matej“ kao i pripadajuća vanjska vježbališta je moguće koristiti u dogovoru sa školom i Zajednicom sportskih udruga Općine Viškovo.

Mladi raspoložu rekonstruiranim prostorom u Staroj školi Saršoni adaptiranom sredstvima Primorsko-goranske županije.

Volontiranje

Unatoč sporadičnim volonterskim akcijama, ponajviše u kontekstu okolišnih akcija čišćenja, odnosno prilikama za volontiranje mještana pa tako i mladih, u organizaciji Općine Viškovo i Turističke zajednice, na području općine ne postoje organizatori volontiranja koji se sustavno bave područjem volontiranja, a naročito volontiranja usmjerenog na mlade.

Područje koje se tiče aktivnog sudjelovanja mladih u zajednici jedno je od ključnih koje je ovim Programom potrebno adresirati i unaprijediti i to kroz različite oblike. Prvensteno, jačanjem kompetencija mladih za (samo)organizaciju, osiguravanjem prostora namijenjenog mladima te podizanjem vidljivosti i utjecaja mladih na razini zajednice.

Nadalje, jedan od važnih ciljeva je potaknuti mlade na veće uključivanje u civilni sektor, a naročito pružiti podršku za razvoj organizacija civilnog društva / udruga mladih i/ili za mlade koje bi omogućile priliku za aktivno sudjelovanje mladih u zajednici, razvijanje volonterskih programa, odnosno prilika za volontiranje, zatim razvile potencijale za međunarodnu mobilnost kroz uključivanje u projekte, odnosno u partnerstvo s organizacijama mladih i za mlade iz inozemstva.

Program za mlade Općine Viškovo 2024.–2026.

Također, važno je raditi i na vidljivosti Savjeta mladih kao jednog od oblika sudjelovanja mladih u procesima donošenja odluka te platformi za okupljanje i pokretanje mladih.

4. Kultura

Javna ustanova Narodna knjižnica i čitaonica Halubajska zora.

Na području općine, djeluje jedna suvremena javna kulturna ustanova čiji je osnivač Općina Viškovo - **Javna ustanova Narodna knjižnica i čitaonica Halubajska zora**. Knjižnica djeluje na dvije lokacije – Središnjem odjelu u Marinićima te Ogranku u samom centru Viškova. Knjižnica ima zaposlene dvije diplomirane knjižničarke. Knjižni fond broji 54101 svezaka, 320 naslova e-knjiga, ima 1602 člana. Tijekom godina organizirane su brojne manifestacije - pričaonice za djecu, likovne radionice za djecu i odrasle, predstavljanje knjiga na književnim večerima naših renomiranih književnika. Organiziraju se izložbe radova korisnika kao i vanjskih suradnika, sudjeluju u Mjesecu dobre dječje knjige, Mjesecu hrvatske knjige, Noći knjige. U suradnji s Općinom Viškovo organiziraju „Večeri od užanci“ čija tema je pogovor o starim zanatima i običajima iz našeg kraja te očuvanje čakavštine.

Ovdje je važno spomenuti da Općina za rad kao i dodatne programe namijenjene djeci i mladima iznalazi načine (su)financiranja kroz EU projekte. Stoga valja istaknuti projekt „Halu Book – programi poticanja čitanja na području općine Viškovo“ kojim se kroz zanimljive čitalačke programe želi povećati socijalna uključenost ciljanih skupina (djece i mladih, starijih od 54 god., nezaposlenih, osoba s invaliditetom) i time utjecati na povećanje njihove čitalačke pismenosti ali i na aktivnije sudjelovanje u društvu. Ukupna vrijednost projekta je 45.292,84 eura u 100% iznosu bespovratnih EU i državnih sredstava.

Javne ustanova u kulturi Kuća halubajškoga zvončara

Općina Viškovo osnivač je nove ustanovu u kulturi - **Javne ustanovi u kulturi Kuća halubajškoga zvončara**. Riječ je o strateškoj investiciji ostvarenoj kroz projekt Povežimo se baštinom financiran EU sredstvima iz Europskog fonda za regionalni razvoj. Statut Kuće usvojen na 12. sjednici Općinskog vijeća Općine Viškovo održanoj 3. studenog 2022. godine. Početkom veljače 2023. godine, temeljem provedenog Javnog natječaja za imenovanje ravnatelja / ravnateljice, imenovan je ravnatelj Kuće, Dominik Damiš na mandat od četiri godine. Kuća je jedinstven infrastrukturni projekt koji će na jednom mjestu tematizirati jedan od najprepoznatljivijih simbola Viškova. U čak 3.300 četvornih metara površine, objekt će imati višestruku namjenu - izložbeno/prezentacijski dio sa stalnim postavom etnografske zbirke zvončara, edukacijske radionice u za to predviđenim prostorima, program zabave i doživljaja, te suvenirnicu i degustacijski prostor. Osim muzejskog postava, u njoj će se nalaziti i Centar za posjetitelje, ugostiteljski i komercijalni sadržaji, koji će osigurati održivost investicije u dugoročnom razdoblju. Navedeni sadržaj će se proširivati edukacijskim i zabavnim programima koji će uključivati radionice, predavanja i prezentacije vezane uz običaje Viškova i zvončara tijekom cijele godine.

Ustanova „Ivan Matetić Ronjgov“

Na području Općine djeluje i **Ustanova „Ivan Matetić Ronjgov“** čiji je osnivač Primorsko-goranska županija. Program i aktivnosti Ustanove obuhvaćaju nekoliko segmenata kulturnih djelatnosti: glazbeno-scenska, muzejska, izložbeno-galerijska, izdavačka, bibliotečna, zaštita baštine, manifestacijska, znanstveno-istraživačka.

Program za mlade Općine Viškovo 2024.–2026.

Po svojem teritorijalnom smještaju – Spomen dom u Ronjgima – Ustanova “Ivan Matetić Ronjgov” sudjeluje u kulturnim programima Viškova, Rijeke i Primorsko-goranske županije. Sa svojim programima u kojima posebni naglasak pripada čakavskom izričaju, napose onom glazbenom i književnom, Ustanova “Ivan Matetić Ronjgov” promiče Primorsko-goransku županiju, afirmira identitet grada Rijeke i obogaćuje kulturni život općine Viškovo. Posebno se izdvajaju manifestacije i programi koji okupljaju mlade poput “Mladi glazbenici” kroz koji im je omogućeno učenje sviranja klavira i gitare, Proljeće u Ronjgima i Mantinjada.

Općina Viškovo temeljem Javnog poziva predlaganje programa / projekata javnih potreba u kulturi financira ustanove, udruge, klubove i organizacije koje su programski usmjerene na rad u području kulture a u čiji rad su između ostalog uključeni i mladi od 15 do 29 godina.

U tom kontekstu, izdvajaju se oni aktivniji među njima, koji okupljaju i populaciju mladih te s njima rade:

- „Halubajski zvončari“
- Udruga Halubajke Viškovo“
- „Limena glazba Marinići“
- „Udruga za kulturu Ča?“.

Ukoliko se uključuju u programe u zajednici, mladi ističu da je riječ o specifičnim javnim događajima vezanim uz lokalnu kulturu i tradiciju (zvončari, pust, Matejna, Majeвица i sl.), stoga takve događaje valja gledati s aspekta potencijala za rad s mladima i aktivno uključivanje mladih.

Budući u zajednici ne postoje organizacije niti programi specifično namijenjeni mladima, važno je podržati one programe i prilike koje omogućuju mladima kreativno izražavanje, stvaralaštvo, ali i mogućnost konzumiranja kvalitetnih sadržaja u kulturni namijenjenih mladima, odnosno onih od njihovog iskazanog interesa.

5. Zdravlje i sport

Sadržaji u funkciji zdravstvene skrbi na području općine Viškovo nalaze se u naseljima Viškovo, Marinići i Sroki, čime je osigurana ravnomjerna teritorijalna pokrivenost diljem općine uslugama iz područja zdravstvene skrbi.

U sklopu zdravstvene stanica Viškovo (objekt u vlasništvu Općine zgrada na adresi Viškovo 15.) djeluje:

- ordinacija opće medicine
- specijalistička ordinacija obiteljske medicine
- ordinacija dentalne medicine
- patronažna služba – 3 patronažne sestre.

Na području općine također djeluju:

- specijalistička pedijatrijska ordinacija
- 3 ordinacije opće medicine (od čega jedna privatna)
- specijalistička oftalmološka ordinacija
- 7 ordinacija dentalne medicine (od čega šest privatnih)
- 3 ljekarne (Viškovo, Marinići i Sroki)
- 3 zubotehnička laboratorija
- 1 logopedski kabinet (drugog logopeda za rad s djecom predškolske dobi s područja Viškova plaća Općina)
- 2 kabineta senzorne integracije (jedan uspostavljen od strane Općine Viškovo u okviru EU projekta „Za sretnije djetinjstvo“ te jedan privatni).

Program za mlade Općine Viškovo 2024.–2026.

Općina Viškovo povremeno provodi programe koji su usmjereni na promociju zdravlja, naročito mentalnog. Tu Općina ima izrazito dobru suradnju s Nastavnim zavodom za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije.

Općina provodi EU projekte od značaja za ovo područje koji su usmjereni i na mlade (npr. "Od prevencije do zdravlja" s ciljem promocije zdravlja i prevencije bolesti raka pluća i promicanja zdravih navika i zdravlja (nepušenja). Kroz ovakve projekte provode se medijske kampanje, organiziraju manifestacije (npr. „Tjedan zdravlja“), savjetovanište liječnika, zanimljive edukativne radionice i edukativni materijal.

Od ostalih mjera, izdvajaju se još:

- potpora za provođenje primarne zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja za djelatnost zdravstvene zaštite predškolske djece i zdravstvene zaštite žena
- pravo na korištenje medicinsko-tehničke opreme (isključivo dugotrajna imovina i sitni inventar) propisane Pravilnikom o normativima i standardima za obavljanje zdravstvene djelatnosti (NN 52/2020.), za djelatnost zdravstvene zaštite predškolske djece i zdravstvene zaštite žena bez naknade.

Općina je 2019. godine osnovala Zajednicu sportskih udruga Općine Viškovo koja je, između ostalog, zadužena za objavu Javnog natječaja za predlaganje programa / projekta javnih potreba u sportu temeljem kojeg se financiraju udruge, klubovi, organizacije koji su programski usmjereni na rad u području sporta te doprinose razvoju sporta na području Općine Viškovo. Zajednica u svom sastavu broji 22 kluba niza sportova, uključujući onaj alpskog skijanja osoba s invaliditetom te planinarsko društvo.

Za potrebe sportske rekreacije mladih na raspolaganju su unutarnji i vanjski prostori sportske dvorane pri OŠ „Sveti Matej“ koji je moguće koristiti u dogovoru sa školom.

U području zdravlja, uzimajući u obzir zadovoljavajuću razinu zdravstvene zaštite i skrbi, potrebno je obratiti pažnju na mentalno zdravlje mladih i preventivne programe koji se tiču ovisnosti i nepoželjnog ponašanja, naročito vandalizma i diskriminacije prema ranjivim skupinama.

Što se tiče sporta, postoji potreba unapređenja infrastrukture namijenjene sportu i rekreaciji dostupnoj mladima. Posebice se to odnosi na biciklizam, koji se pokazao kao vrlo popularan među mladima, ali i sportovima poput rukometa, kao i onim urbanima (parkour, skate...) koji bi se dali riješiti ulaganjima u ("zelene") javne površine.

6. Socijalna uključenost

Temeljem Odluke o socijalnoj skrbi Općine Viškovo mještanima pa tako i mladima osigurava se niz prava ukoliko ispunjavaju jedan od uvjeta – socijalni uvjet, uvjet prihoda i posebni uvjet.

a) Prava iz socijalne skrbi temeljem Zakona o socijalnoj skrbi:

1. pravo na naknadu za troškove stanovanja
2. pravo na troškove ogrjeva

b) Prava iznad propisanih prava temeljem Zakona o socijalnoj skrbi:

1. Pravo na besplatnu dohranu dojenčadi
2. Pravo na besplatni boravak djece u jaslicama i vrtićima te obrtima registriranim za obavljanje djelatnosti dadilja
3. Pravo na besplatnu marendu i ručak učenika osnovnih škola
4. Pravo na subvenciju troškova za pomoć i njegu u kući
5. Pravo na pomoć za podmirenje troškova električne energije

Program za mlade Općine Viškovo 2024.-2026.

6. Pravo na oslobađanje od plaćanja komunalne naknade
7. Pravo na pomoć za troškove javnog prijevoza
8. Pravo na pomoć za pogrebne troškove
9. Pravo na subvenciju troškova komunalnih usluga
10. Pravo na pomoć za podmirenje troškova pričuve
11. Besplatni produženi boravak i cjelodnevna nastava učenika razredne nastave, odnosno organiziranog boravka i poučavanja učenika razredne nastave unutar alternativnih programa
12. Pravo na pomoć za prijevoz osoba sa invaliditetom

I u ovom području Općina je provodila, odnosno provodi EU projekte. Neki od njih su:

- „Znanjem do posla“ (2018.-2020.) usmjeren na marginalizirane skupine – dugotrajno nezaposlene, korisnike zajamčene minimalne naknade kojima je ponuđeno uključivanje u 13 specijalističkih verificiranih programa obrazovanja odraslih za 55 osoba, a u koje je bilo uključeno 6 dugotrajno nezaposlenih osoba (od toga dvije mlade osobe u dobi do 29 godine);
- Podrška djeci s teškoćama u razvoju, problemima u ponašanju te djeci slabijeg socijalno-ekonomskog statusa – za sretnije djetinjstvo“ kroz koji su osigurani rehabilitacijski tretmani kao i mobilni tim djeci s teškoćama u razvoju, problemima u ponašanju te djeci slabijeg socijalno-ekonomskog statusa u sastavu: psiholog, socijalni pedagog i socijalni radnik. Uređena je senzorna soba u prostoru OŠ SV. Matej, a pristup osobama smanjene pokretljivosti osiguran postavljanjem nadstrešnice i rampe. Važan segment projekta je onaj sportsko-rekreacijski kroz koji treneri primjenjuju inkluzivni pristup organizacijom atletske škole i škole trčanja.

Prilika za međugeneracijsku solidarnost ne nedostaje budući da se mladi uključuju u udruge u kojima su članovi i osobe različitih dobnih skupina, poput onih vezanih uz tradicijsku kulturu (Zvončare), boćanje te zborove.

Kada je riječ o socijalnoj uključenosti, programom bi trebalo voditi računa o uključivanju mladih s bilo kojim oblikom teškoća, a posebice mladih u riziku od siromaštva. U tom smislu, kod planiranja aktivnosti oz iznimne je važnosti brinuti o lakoj dostupnosti prostoru održavanja samih aktivnosti, prilagođenosti metoda širokom spektru potencijalnih prepreka za sudjelovanje kao i omogućavanja besplatnih programa i sadržaja za mlade. Započeta praksa i uspjesi vezani uz inkluziju mladih osoba s invaliditetom u redovne sportske i rekreativne programe uputno je nastaviti provoditi i financirati kao i otvarati nove mogućnosti za sve mlade bez obzira na zdravstveno stanje, pokretljivost i bilo koji oblik teškoće s kojima se suočavaju u svakodnevnom životu.

4. Pregled izdvajanja za mlade iz proračuna

Kada je riječ o mladima, Općina financira niz programa, aktivnosti i mjera za koje osigurava sredstva u Proračunu. Za 2023. godinu oni su sljedeći:

- programi / projekti udruga koji su usmjerene na mlade (1.327,23 eura) / mladima (sredstva se planiraju na temelje procjene te dosadašnjeg iskustva, a dodjeljuju temeljem javnog poziva za financiranje javnih potreba)
- stipendije učenicima i studentima (87.597,05 eura) te sufinanciranje javnog prijevoza studenata (11.281,44 eura)
- potpora za programe ustanove u kulturi u čiji rad / program su uključeni i mladi - Ustanovi Ivan Matetić Ronjgov (7.963,37 eura)
- financiranje javne ustanove Narodne knjižnice i čitaonice Halubajska Zora (165.903,53 eura od čega 135.775 eura iz vlastitih sredstava)
- financiranje udruga u kulturi u čije programe / aktivnosti su između ostalih uključeni i mladi (49.771,05 eura)

Program za mlade Općine Viškovo 2024.-2026.

- financiranje aktivnosti Zajednice sportova Općine Viškovo te programi / projekti javnih potreba u sportu temeljem kojeg se financiraju udruge, klubovi, organizacije koji su programski usmjereni na rad u području sporta (Javni poziv objavljuje Zajednica sportova) (193.775,30 eura)
- tečaj za trudnice (3.052,62 eura)
- subvencioniranje trgovačkih društava, poljoprivrednika, obrtnika s ciljem razvoja gospodarstva / između ostalog i za poticanja (samo)zapošljavanja mladih. Iznos je predviđen za kompletan Program poticanja razvoja gospodarstva i smanjenja nezaposlenosti i mjere predviđene unutar njega (39.816,84 eura)

Sredstva za rad Savjeta mladih za period 2023. - 2025. godinu nisu planirana, no u slučaju uspostave novog saziva, rebalansom proračuna će se osigurati sredstva za njihov rad.

Vrlo je važno istaknuti izdvajanja iz proračuna za 2023. godinu u svrhu podrške i unapređenja kvalitete života mladih obitelji, a ona su u tom kontekstu sljedeća:

- financiranje Dječjeg vrtića Viškovo (kompletni troškovi poslovanja, posebni programi, predškola, nabav opreme) - 1.425.044,76 eura (od čega 1.411.772 eura osigurano iz vlastitih izvora)
- sufinanciranje smještaja u predškolskim ustanovama i obrtima - 1.685.579,67 eura (sufinanciranje) + 41.144,07 eura (besplatno)
- radne bilježnice za učenike osnovne škole - 50.434,67 eura
- sufinanciranje produženog boravka za za učenike osnovne škole - 94.233,19 eura
- besplatne marende i produženi boravak u OŠ - 10.617,82 eura
- logoped za djecu predškolskog uzrasta - 7.167,03 eura (očekivano povećanje na rebalansu proračuna)
- potpore za opremu za novorođenčad - 45.125,75 eura
- prigodni poklon paketi za djecu predškolskog uzrasta (Djedica) - 21.235,65 eura

Projekcije za 2024.-2025.

Proračun	2024.	2025.
Aktivnosti Savjeta mladih	- €	- €
Program za mlade	- €	- €
Stipendije učenicima i studentima	87.597,05 €	87.597,05 €
Sufinanciranje javnog prijevoza studenata	11.281,44 €	11.281,44 €
Udruge u kulturi u čije programe/aktivnosti su između ostalih uključeni i mladi	49.771,05 €	49.771,05 €
Potpore za programe ustanove u kulturi – Ustanovi Ivan Matetić Ronjgov	7.963,37 €	7.963,37 €

Program za mlade Općine Viškovo 2024.-2026.

Aktivnosti Zajednice sportova Općine Viškovo te programi/projekti javnih potreba u sportu temeljem kojeg se financiraju udruge, klubovi, organizacije koji su programski usmjereni na rad u području sporta	193.775,30 €	193.775,30 €
Tečaj za trudnice	3.052,62 €	3.052,62 €
Potpore za trgovačka društva, poljoprivrednike, obrtnike s ciljem razvoja gospodarstva	39.816,84 €	39.816,84 €
UKUPNO	393.257,67 €	393.257,67 €

5. Analiza stanja mladih

Nizom prethodno opisanih metoda tijekom cjelokupnog procesa, prikupljeni su brojni podaci, povratne informacije, mišljenja i prijedlozi mladih, ali i starije populacije mještana te donositelja odluka, potom analizirala dostupna statistika. Sve navedeno oslikalo je sliku stvarnog stanja mladih, osiguralo uvid u njihove potrebe i interese kao i jasne smjernice oko postavljanja ciljeva i planiranja aktivnosti kojima će se isti postići.

U srži, odgovor na većinu detektiranih problema krije se u nedostatku ciljanih sadržaja i infrastrukture namijenjene isključivo mladima za kvalitetno provođenje slobodnog vremena, a koje bi ih ujedno osnaživale kompetencijama za samoorganizaciju, aktivno sudjelovanje, posebice volontiranje, aktivizam i oblikovanje vlastite zajednice sukladno potrebama i interesima mladih općenito.

Rezultati istraživanja pokazuju da mladi Općine Viškovo žive u velikom broju naselja diljem površine cijele općine, a pripadaju proporcionalno svim dobnim skupinama mladih u rasponu od 15 do 30 godina. Isto vrijedi i u slučaju statusa obrazovanja odnosno zaposlenja. Najčešće žive s roditeljima u obiteljskoj nekretnini.

Procjena problema, potreba i interesa

Gotovo većina njih zadovoljna je razinom zadovoljenja osnovnih potreba dok je situacija kod zadovoljenja potreba za samorealizaciju znatno lošija. Slika se pogoršava kada je riječ o zadovoljenju potreba i interesa kroz sudjelovanje u zajednici. U niti jednom od šest ponuđenih područja mladi nisu u potpunosti zadovoljni postojećom podrškom i ponudom sadržaja za mlade. U području zdravstvene zaštite mladih i sporta

Program za mlade Općine Viškovo 2024.-2026.

(uključujući preventivne programe) zatim obrazovanja, znanosti i cjeloživotnog učenja koje uključuje i neformalno obrazovanje te zapošljavanja i poduzetništva ocjena mladih je osrednja, dok je ona u slučaju kulture lošija. Po pitanju socijalne uključenosti i aktivnog sudjelovanja mladih te održivog razvoja zajednice, procjena mladih je daleko najlošija.

Prema njihovom mišljenju, **mladi izdvajaju sljedeće probleme** s kojima se suočavaju, počevši od onih s najvećim postotkom njihove procjene: opća nezainteresiranost mladih za društvena zbivanja u zajednici, slaba razina informiranosti mladih, vandalizam, nezainteresiranost mladih za politiku i procese donošenja odluka koji se tiču mladih, nasilje među mladima, ovisnost o opijatima (droga, alkohol, duhan), nedostatak tolerancije prema starijim osobama i manjinama. U nešto manjoj mjeri brine ih ovisnost o kladenju i kockanju među vršnjacima, okolišni problemi, diskriminacija po različitim osnovama (pripadnost manjinskoj skupini, status, opredjeljenje, itd.) te problemi povezani s mentalnim zdravljem.

Na pitanje što je **mladima s Viškova potrebno, a nedostaje im**, najveći broj njih odgovara da je riječ o mjestu za druženje i provođenje slobodnog vremena i to kroz prostor namijenjen isključivo mladima (centar za mlade / klub za mlade), zatim oblike podrške za lakše stjecanje prve nekretnine i one za (samo)zapošljavanje. Veliki broj njih smatra potrebnim više sportskih i rekreativnih sadržaja, programa i prilika za volontiranje (lokalno i međunarodno) te raznoliku ponudu neformalnog obrazovanja mladih (radionice, predavanja, tribine i sl.). U konačnici, gotovo polovica njih vidi udrugu mladih/za mlade i jedinstveno mjesto za informiranje i savjetovanje mladih kao potrebne mladima s Viškova.

Utvrđeno stvarno stanje mladih ukazalo je na **vrlo nisku participaciju mladih u javnom, društvenom i političkom životu**, donošenju odluka. Manjak sudjelovanja mladih očituje se u svim aspektima zajednice, od članstva u udrugama, odaziva na programe i aktivnosti u organizaciji udruga, zatim kroz volontiranje, a naročito se to odnosi na samoorganizaciju, bilo kroz djelovanje u udrugama kao i slab odaziv mladih na sudjelovanje u oblikovanju zajednice kroz Savjet mladih kao savjetodavno tijelo koje predstavlja i prenosi glas mladih donositeljima odluka te doprinosi kvaliteti života mladih kroz rad Savjeta mladih općeno. Unatoč sastavljenim sazivima Savjeta mladih u protekla dva mandata, na otvorene pozive pristiže sve manje prijave te postaje sve teže uspostaviti reprezentativno i aktivno savjetodavno tijelo Općinskom vijeću koje bi bila glas mladih u zajednici i polazišna točka za aktivno sudjelovanje mladih u oblikovanju svoje zajednice. Zbog specifične situacije ne postojanja bilo kakve infrastrukture, sadržaja kao ni postojećeg iskustva samoorganizacije i participacije mladih, Savjet mladih, uz podršku predstavnika jedinice lokalne samouprave zaduženih za rad sa Savjetom, ima potencijal biti prva stepenica u podizanju razine svijesti, prepoznatljivosti strukture mladih, njihove informiranosti i okupljanja, no od velike je važnosti mlade informirati o tome tko sve može postati članom te što je cilj ovog savjetodavnog tijela.

Kao najčešći razlog opisanog stanja mladih, izdvaja se **niska razina informiranosti i kompetencija za samoorganizaciju**. Sami mladi ističu problem neinformiranosti kao prvu prepreku u njihovoj neaktivnosti te potrebu za kanalima (vršnjačkog) informiranja mladih. Polovica ispitanih mladih izjavljuje kako ne zna pronaći informacije koje ga / ju zanimaju, a samo trećina njih zna kome se obratiti oko svoje ideje ili rješenja za neki problem mladih u općini.

Nadalje, kada je riječ o mladima i civilnom društvu, manje od 20% mladih aktivno je u organizacijama s područja Viškova kao i izvan mjesta stanovanja (kao članovi, volonteri i/ili kao korisnici njihovih programa, odnosno usluga). Podjednako nizak, pa čak i manji broj mladih sudjeluje u programima, što kao konzumenti, što kao oni koji kreiraju sadržaje, a još manji broj njih volontira. Neki od razloga kriju se iza **slabe ponude sadržaja od interesa mladih koje im organizacije civilnog društva nude, manjak volonterskih programa i prilika za volontiranje**, a posebice iza činjenice da **na području Općine ne postoji niti jedna udruga mladih ili za mlade**. Jedan od istaknutijih problema je **manjak kompetencija mladih za samoorganizaciju** kao preduvjet za kreiranje sadržaja na temelju njihovih potreba i interesa i uključivanje u zajednicu te društvena zbivanja.

Program za mlade Općine Viškovo 2024.–2026.

Situaciju otežava **nedostatak infrastrukture za mlade (centar za mlade / klub mladih)** kao i **ciljanih sadržaja namijenjenih isključivo mladima**, kao važnih elemenata (samo)organizacije mladih, prostora za okupljanje mladih, (vršnjačke) podrške i informiranja, razne neformalne edukativne programe na teme od interesa samih mladih, vježbanje sudjelovanja mladih te općenito generiranje potencijala mladih u zajednici koje bitno može utjecati na sadržaje namijenjene mladima, aktivnosti, projekte i programe namijenjene njihovoj socijalizaciji, razvijanju različitih kompetencija, aktivizma mladih, uključivanja, interkulturalnosti među populacijom mladih, a potencijalno i međunarodne mobilnosti.

Takav prostora mladi vide kao **multifunkcionalni prostor za radionice / učenje / projekcije / druženje i provođenje kvalitetnog slobodnog vremena** po mogućnosti s okolišom (terasom, dvorištem) s namjenom za sportsku rekreaciju (stolni nogomet, pikado, biljar, stijenom za penjanje i sl.) Po njima, prostor treba sadržavati kantu s ponudom sokova, kave / čaja, eventualno grickalica i sendviča. Što se lokacije tiče, svi sudionici ističu važnost lake i jednostavne dostupnosti prostora, neovisno o javnom prijevozu, odnosno potrebe da se on nalazi čim bliže samom centru, no nisu isključili prostore u Ronjgima te onaj “stare škole” na Marčeljima.

Osiguravanjem ovakvog prostora i uspostavljenim funkcioniranjem programa unutar centra ili kluba, odnosno okupljanjem mladih kroz sadržaje za kvalitetno provođenje slobodnog vremena odgovor je na opću nezainteresiranost mladih, vršnjačko nasilje, vandalizam, ovisnosti te diskriminaciju prema ranjivim skupinama, a mogu bitno utjecati i na bolje mentalno zdravlje mladih.

Zbog nerazvijenog elementa aktivnog sudjelovanja mladih u zajednici, aktivizma, kapaciteta okupljanja, prepoznata je potreba podrške mladima u (samo)organizaciji, osmišljavanju programa te realizacije aktivnosti kroz **kvalitetan rad s mladima od strane stručnjaka (youth worker)**. Također, potrebno je osnažiti same mlade za rad s mladima, podrškom mladima koje oni sami prepoznaju kao adekvatne s kapacitetom za okupljanje i motiviranje vršnjaka u čemu leži potencijalno rješenje za kreiranje programa i sadržaja za mlade na temelju njihovih interesa i potreba. Udruga mladih ili za mlade također ima potencijal za razvoj kulture volontiranja mladih kroz volonterske programe i prilike od njihovog interesa, a na temelju kojeg bi mogla funkcionirati sama udruga.

Od ponuđenih pet aktualnih kapitalnih projekata na razini Općine, najviše mladih prepoznaje proširenje osnovne škole i dječjeg vrtića te sportsko-rekreacijske zone Halubjan kao najvažnije infrastrukturne projekte za njihovu budućnost. Nešto su rezervirani po pitanju izgradnje radne zone Mariščina iako je u sklopu iste planiran poduzetnički inkubator s prostorom za coworking. Sumnje mladih ispitanika se mogu interpretirati negativnom percepcijom Mariščine gdje je smješten Županijski centar za gospodarenje otpadom. Iznenađuje vrlo slaba ocjena kojom su mladi ocijenili projekt Kuće halubajškoga zvončara kao centra s višestrukom namjenom, dajući naslutiti kako mladi nisu u potpunosti upoznati s potencijalom projekta i njegovom višestrukom namjenom koja može biti i prostorom namjenim mladima u pojedine svrhe.

Navedene problematike uvelike su poznate od prije i radi čega se, između ostalog i krenulo u izradu Programa, odnosno kako bi se utvrdilo na koji način sustavno i kvalitetno pristupiti rješavanju navedenih problema.

Svi sudionici procesa svjesni su da je na razini zajednice mladima nužno omogućiti njihov prostor u kojem će se okupljati, provoditi kvalitetno slobodno vrijeme kroz različite neformalne edukacije, volonterske aktivnosti, sportske i rekreativne događaje, a ponajviše povećati razinu njihove samoorganiziranosti, informiranosti, uključenosti u zajednicu pa i procese donošenja odluka na razini općine, ali i šire. Prije svega, važno je osigurati kvalitetnu podršku od strane stručnjaka u radu s mladima kroz informiranje, savjetovanje, podršku za samoorganizaciju te osnaživanje za aktivno uključivanje u zajednicu

6. Ciljevi i aktivnosti

Program za mlade Općine Viškovo 2024.–2026.

PODRUČJE: Aktivno sudjelovanje mladih u javnom, društvenom, političkom i kulturnom životu održive zajednice

Cilj 1.1. Osnaženi mladi za aktivno sudjelovanje u oblikovanju održive zajednice

MJERA 1.1. Povećati razinu informiranosti mladih o prilikama i mogućnostima u različitim područjima interesa mladih za stjecanje kompetencija

AKTIVNOSTI:

- osigurati kanale kvalitetnog i pravovremenog informiranja mladih o prilikama i mogućnostima od njihova interesa (npr. putem podstranice na mrežnoj stranici Općine, putem Glasnika Općine Viškovo, FB stranica Općine, posebne web stranice za mlade, grupe na platformama za online komunikaciju i sl.)
- uključiti mlade u vršnjačko informiranje (traženje i diseminiranje informacija od interesa mladih)
- realizirati javne informativne događaje u zajednici namijenjene mladima
- promovirati mogućnosti za međunarodnu mobilnost mladih i (Erasmus+, Europske snage solidarnosti)

INDIKATORI: uspostavljen kanal informiranja za mlade, broj objava, broj članova/pregleda, broj održanih javnih događaja, broj sudionika javnih događaja

NOSITELJ / PARTNERI / SURADNICI: Općina Viškovo, Glasnik Općine, AMPEU, lokalne udruge, udruge mladih/za mlade u Primorsko-goranskoj županiji, Savjet mladih

FINANCIRANJE: Općina Viškovo, PGŽ, državni proračun, EU komisija (program Erasmus+, Europske snage solidarnosti)

VREMENSKI OKVIR: 2024. i kontinuirano

MJERA 1.4. Unaprijediti razinu vidljivosti, prepoznatljivosti i utjecaja Savjeta mladih u procesima donošenja odluka od interesa mladih u zajednici

AKTIVNOSTI:

- realizirati informativno-edukativne aktivnosti za mlade s ciljem informiranja, savjetovanja i podrške za prijavu kandidata za članove Savjeta mladih
- osmisli i provedi ciljanu informativnu kampanju o Savjetu mladih Općine Viškovo namijenjenu mladima
- unaprijediti postojeće prakse rada Savjeta mladih s ciljem povećanja vidljivosti rada Savjeta mladih
- vrednovati doprinos mladih kroz djelovanje Savjeta mladih

INDIKATORI: broj održanih informativno-edukativne aktivnosti o Savjetu mladih, broj sudionika aktivnosti, uspjehnost informativne kampanje o SM, broj pristiglih kandidatura na poziv za članove novog saziva.

NOSITELJ / PARTNERI / SURADNICI: Općina Viškovo, Savjet mladih, Savjet mladih Primorsko-goranske županije, organizacije civilnog društva na području PGŽ, iskusne u aktivnom sudjelovanju mladih

FINANCIRANJE: Općina Viškovo, Primorsko-goranska županija, državni proračun (Središnji državni ured za demografiju i mlade), EU komisija (program Erasmus+)

VREMENSKI OKVIR: 2024. i kontinuirano

MJERA 1.2. Provesti neformalne edukativne programe za (samo)organizaciju mladih i aktivno sudjelovanje

AKTIVNOSTI:

- realizirati edukativne aktivnosti u području aktivizma, projektnog upravljanja, (samo)organizacije mladih, strukturiranog dijaloga, političke participacije mladih, financijska, medijske i digitalne pismenosti, poduzetništva, održivog razvoja i dr.)
- održati javne događaje razvijati suradnje i partnerstva s lokalnim dioncima iskusiima u radu s mladima
- razviti mehanizme vršnjačke potpore mladima od strane stipendista
- pružiti podršku mladima za sudjelovanje u projektima međunarodne mobilnosti mladih (Erasmus+)

INDIKATORI: broj i oblik održanih edukativnih aktivnosti za mlade, broj mladih sudionika održanih edukacija, broj održanih javnih događaja za mlade, broj mladih sudionika projekata međunarodne mobilnosti mladih, broj održanih potpora od strane stipendista.

NOSITELJ / PARTNERI / SURADNICI: Općina Viškovo, lokalne udruge, udruge mladih/za mlade u PGŽ, stipendisti, privatni sektor u lokalnoj zajednici

FINANCIRANJE: Općina Viškovo, Savjet mladih, Primorsko-goranska županija, državni proračun, EU komisija (program Erasmus+), privatni sektor u lokalnoj zajednici

VREMENSKI OKVIR: 2024. i kontinuirano

MJERA 1.5. Omogućiti mladima konzumaciju, stvaranje i odlučivanje o kvalitetnim sadržajima u kulturi

AKTIVNOSTI:

- poticati mlade na konzumaciju kulturnih sadržaja i programa
- poticati programe i aktivnosti namijenjene kulturno-umjetničkom stvaralaštvu mladih (glazba, ples, slikarstvo, novi mediji i dr.)
- omogućiti kulturne produkcije i kreativno stvaralaštvo mladih kroz financiranje i dostupnu infrastrukturu u tu namjenu
- poboljšati uvjete za promociju i afirmaciju lokalnih mladih umjetnika i kreativaca
- uključiti mlade u procese donošenja odluka o kulturnim programima u zajednici
- jačati nezavisnu kulturnu scenu mladih
- podržati mlade u osnivanje udruge u području kulture.

INDIKATORI: broj mladih posjetitelja programa u kulturi, broj i vrsta projekata/aktivnosti za mlade u području kulture i umjetnosti, broj sudionika, broj projekata za mlade u kulturi financiranih kroz javne potrebe

NOSITELJ / PARTNERI / SURADNICI: Općina Viškovo, javna ustanova Narodna knjižnica i čitaonica Halubajda zera, Ustanova "Ivan Matetić Ranjivoj", organizacije civilnog društva u kulturi, Savjet mladih

FINANCIRANJE: Općina Viškovo, Primorsko-goranska županija, državni proračun (Središnji državni ured za demografiju i mlade), EU komisija (program Erasmus+)

VREMENSKI OKVIR: 2025. i kontinuirano

Program za mlade Općine Viškovo 2024.-2026.

ČIU 1.2. Osigurana infrastruktura, financijska i stručna podrška (svjedočavaju mladih u zajednici)

MJERA 1.2.1. Omogućiti infrastrukturu namijenjenu okupljanju, umrežavanju i osnaživanju mladih kroz ustupanje multifunkcionalnog prostora centra/kluba za mlade s nužnom opremom

AKTIVNOSTI:

- osigurati uvjete za osnivanje multifunkcionalnog centra/kluba za mlade s nužnom opremom za funkcioniranje
- u najvećoj mogućoj mjeri osigurati aktivno sudjelovanje mladih u procesu odabira lokacije, uređenja, nabave nužne opreme i materijala za rad
- omogućiti mladima što samostalnije upravljanje prostorom i programom centra/kluba za mlade
- poticati umrežavanje s drugim dionicima u zajednici s ciljem podrške u upravljanju prostorom i programom centra/kluba za mlade

INDIKATORI: izrađena analiza potencijalnih javnih prostora za namjenu centra/kluba za mlade, broj mladih uključen u proces osnivanja centra/kluba za mlade

NOSITELJ / PARTNERI / SURADNICI: Općina Viškovo, Savjet mladih, organizacije civilnog društva iskusne u radu s mladima na području PGŽ i šire

FINANCIRANJE: Općina Viškovo, PGŽ, državni proračun, privatni sektor

VREMENSKI OKVIR: 2024. - 2026.

PODRUČJE: Zdravlje i sport, socijalna uključenost, dobrobit mladih

ČIU 2.1. Unaprijeđeno cjelokupno zdravlje mladih kroz socijalno održivih stilova života s naglaskom na izvrsnosti i uključivanje

MJERA 2.1.1. Osigurati različite oblike učenja o zdravim stilovima života i održivim životnim navikama

AKTIVNOSTI:

- provoditi programe usmjerene na mentalno zdravlje mladih
- realizirati programe (ranj) prevencije ovisnosti, o (vrnjačkom) nasliju (uključujući online), komunikacijskim vještinama, predrasudama i stereotipima, raznim skupinama, diskriminaciji i uključivanju
- omogućiti suvremene, aktualne i znanstveno utemeljene edukativne programe za mlade o rodnoj ravnopravnosti, seksualnosti, spolnom i reproduktivnom zdravlju
- podržati programe sportske rekreacije i natjecanja (bicikljada, turniri i sl.)
- omogućiti mladima aktivnosti usmjerene na razvoj održivih svakodnevnih navika

INDIKATORI: broj i vrsta održanih aktivnosti, broj sudionika aktivnosti, broj i vrsta osmišljenih i razvijenih programa / lokalnih inicijativa mladih za mlade

NOSITELJ / PARTNERI / SURADNICI: Općina Viškovo, Nastavni zavod za javno zdravlje Primorsko-goranske županije, HZZO, Zdravstvena stanica Viškovo, Općinska organizacija Crvenog križa - Viškovo, OCD iskusne u području mentalnog zdravlja mladih u PGŽ i šire

FINANCIRANJE: sredstva Općine Viškovo, PGŽ, državnog proračuna, EU komisije (programi Erasmus+, Europske snage solidarnosti)

VREMENSKI OKVIR: 2024. i kontinuirano

MJERA 1.2.2. Osigurati podršku stručnjaka u radu s mladima

AKTIVNOSTI:

- realizirati aktivnosti s ciljem osnaživanja stručnjaka za rad s mladima kao i djelovanje organizacija civilnog društva za rad s mladima (npr. kroz edukacije o radu s mladima, neformalnim oblicima rada s mladima, studentske posjete organizacijama koje rade s mladima, međunarodne treninge, gostujuća predavanja stručnjaka u radu s mladima i sl.)
- omogućiti dostupnom stručnu, kvalitetnu, pravovremenu podršku mladima od strane stručnjaka u radu s mladima

INDIKATORI: broj i vrsta edukativnih aktivnosti osnaživanja za rad s mladima, broj sudionika, broj pruženih podrški mladima, broj uključenih stručnjaka u radu s mladima

NOSITELJ / PARTNERI / SURADNICI: Općina Viškovo, Savjet mladih, organizacije civilnog društva iskusne u radu s mladima na području PGŽ i šire, AMPEU

FINANCIRANJE: Općina Viškovo, PGŽ, državni proračun, AMPEU, EU komisija (program Erasmus+)

VREMENSKI OKVIR: 2024.-2026.

MJERA 1.2.3. Financiirati programe i sadržaje namijenjene mladima sukladne potrebama i interesima mladih

AKTIVNOSTI:

- osigurati financijsku podršku inicijativama, aktivnostima, projektima i programima mladih od interesa za zajednicu kroz godišnje javne natječaje
- pružiti stručnu podršku mladima za prijavu i realizaciju aktivnosti za mlade
- podržati (samoo)organizaciju mladih kroz udruge mladih ili za mlade

INDIKATORI: broj projekata mladih za mlade prijavljenih na javni natječaj, broj odobrenih financijskih podrški projektima mladih za mlade, broj pruženih podrški mladima, broj sudionika projekata mladih za mlade financiranih kroz natječaje Općine, broj osnovanih udruga mladih za mlade

NOSITELJ / PARTNERI / SURADNICI: Općina Viškovo, Savjet mladih, PGŽ, organizacije civilnog društva iskusne u radu s mladima na području PGŽ i šire

FINANCIRANJE: Općina Viškovo, PGŽ, državni proračun,

VREMENSKI OKVIR: 2024.-2026.

MJERA 2.1.2. Omogućiti mladima transparentnost, dostupnost i ponudu infrastrukture u području sporta i rekreacije

AKTIVNOSTI:

- omogućiti mladima javno dostupne podatke o javnoj infrastrukturi za sport i rekreaciju mladih te kriterijima i načivima korištenja
- razviti kriterije za korištenje javne infrastrukture radi olakšavanja njihova pristupa mladima
- poduprijeti provedbu sportskih i rekreativnih sadržaja mladih / za mlade u financijskom i prostornom smislu
- osigurati javnu infrastrukturu za sportsku rekreaciju mladima u urbanom javnom prostoru (staze i parkirališta za bicikle na frekventnim mjestima, urbane teretane i sl.)

INDIKATORI: izrađen i učinjen dostupnim popis javne infrastrukture za sport i rekreaciju, uključujući kriterije i plan korištenja, broj i vrsta realiziranih sportskih i rekreativnih sadržaja mladih / za mlade, broj i količina nove infrastrukture za sport i rekreaciju

NOSITELJ / PARTNERI / SURADNICI: Općina Viškovo, Turistička zajednica, Zajednica sportskih udruga Općine Viškovo, Planinarsko društvo Halubjan, organizacije u području sporta i rekreacije mladih u PGŽ i šire

FINANCIRANJE: sredstva Općine Viškovo, PGŽ, državnog proračuna, EU komisije (program Erasmus+)

VREMENSKI OKVIR: 2024. i kontinuirano

MJERA 2.1.3. Poticati uključivanje ranjivih, marginaliziranih skupina mladih te razvijati međugeneracijsku solidarnost

AKTIVNOSTI:

- omogućiti slobodno kretanje u javnom prostoru prilagodbom javnih površina (dečjim, invalidskim kolicima kao i osobama smanjene pokretljivosti)
- podržati prilike za uključivanje raznih skupina mladih, naročito kroz aktivnosti u prirodi
- potencirati aktivnosti s uključenom dimenzijom međugeneracijske solidarnosti

INDIKATORI: broj postavljenih rampi / prilagođenih nogostupa, broj i vrsta održanih aktivnosti s dimenzijom uključivanja i međugeneracijske solidarnosti, broj sudionika aktivnosti

NOSITELJ / PARTNERI / SURADNICI: Općina Viškovo, Turistička zajednica, Općinska organizacija Crvenog križa - Viškovo, lokalne organizacije civilnog društva

FINANCIRANJE: sredstva Općine Viškovo, PGŽ, državnog proračuna, EU fondovi, EU komisija (program Erasmus+)

VREMENSKI OKVIR: 2024. i kontinuirano

Program za mlade Općine Viškovo 2024.-2026.

PODRUČJE: Kvalitetno obrazovanje i učenje za stjecanje kompetencija mladih za 21. stoljeće

CIJ 3.1. Kompetentni mladi, opremljeni znanjima, vještinama i stavovima za suvremeni život u 21. stoljeću te krizne situacije

MJERA 3.1.1. Osnati kompetencije mladih kroz različite oblike učenja s naglaskom na neformalno i informelno

AKTIVNOSTI:

- provoditi neformalne edukativne programe usmjerene na stjecanje kompetencija mladih u:
 - a. komunikacijskim vještinama
 - b. informacijskim tehnologijama
 - c. STEM području
 kroz različite oblike stjecanja kompetencija (stručna praksa, pripravništvo, job shadowing, studijski posjeti, startup programi i inkubatori, svjedočanstva, itd.)
- poduprijeti realizaciju programa za stjecanje socijalnih i "životnih vještina" kroz praktične oblike učenja (izviđači, planinarska škola, ljetni kampovi, škole "preživljavanja" i sl.)
- financijski i logistički poduprijeti aktivnosti, programe i projekte međunarodne mobilnosti mladih kroz EU programe namijenjene mladima (Erasmus+, Europske snage solidarnosti)

INDIKATORI: broj i vrsta održanih aktivnosti, broj sudionika aktivnosti

NOSITELJ / PARTNERI / SURADNICI: Općina Viškovo, Turistička zajednica, start-up centar, Crveni križ, Planinarsko društvo, AMPEU

FINANCIRANJE: sredstva Općine Viškovo, PGŽ, državnog proračuna, EU komisije (programi Erasmus+, Europske snage solidarnosti)

VREMENSKI OKVIR: 2024.-2026.

PODRUČJE: Obiteljsko, stambeno i ekonomsko osamostaljenje mladih i usklađenost privatnog i poslovnog života

CIJ 4.1. Ostvarenje uvjeta za osamostalivanje mladih kroz stambeno zbrinjavanje, podršku pri zapošljavanju i stvaranju karijere te usklađivanje kvalitetnog obiteljskog i uselječnog poslovnog života

MJERA 4.1.1. Pružiti cjelovitu podršku mladim obiteljima kroz sustav kvalitetnog predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja djece

AKTIVNOSTI:

- osigurati proširenje kapaciteta ustanova ranog, predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja svojoj djeci sukladno potrebama kao potpora mladim roditeljima
- unaprijediti kapacitete i rad stručnog tima pri ustanovama formalnog obrazovanja kao podrška kvalitetnom odgoju i obrazovanju i uvjetima suvremenog roditeljstva

INDIKATORI: kapacitet novo osiguranih mjesta pri ustanovama predškolskog odgoja na području Općine, raznolikost profila stručne podrške djeci i mladima dostupna u zajednici

NOSITELJ / PARTNERI / SURADNICI: Općina Viškovo, dječji vrtić, OŠ, Zdravstvena stanica Općine Viškovo, HZZO, PGŽ

FINANCIRANJE: sredstva Općine Viškovo, PGŽ, državnog proračuna, EU fondovi

VREMENSKI OKVIR: 2025. - 2026.

MJERA 4.1.2. Osigurati podršku mladima za (samo)zapošljavanje i razvoj karijere

AKTIVNOSTI:

- nastaviti provoditi i usklađivati mjere za (samo)zapošljavanje mladih
- ustupiti mladim poduzetnicima infrastrukturu za poslovanje (uredski / coworking prostor bez naknade).

INDIKATORI: definirane mjere za (samo)zapošljavanje mladih, broj korisnika mjera, broj dostupnih i iskorisćenih podrški za prekvalifikaciju/stručno usavršavanje, dostupan coworking prostor za mlade poduzetnike, broj korisnika coworking prostora

NOSITELJ / PARTNERI / SURADNICI: Općina Viškovo

FINANCIRANJE: sredstva Općine Viškovo, državnog proračuna, EU fondovi

VREMENSKI OKVIR: 2026.

MJERA 4.1.3. Osigurati uvjete za kvalitetno provođenje slobodnog vremena (mladih) obitelji

AKTIVNOSTI:

- poduprijeti programe i sadržaje namijenjene zajedničkom kvalitetnom provođenju slobodnog vremena obitelji
- ulagati u dostupne, prilagodene javne površine sa sadržajima za djecu, mlade i obitelji (parkovi, dječji parkovi, parkovi za pse, sprave za vježbanje, skate park, šetnice u prirodi i sl.)
- omogućiti kvalitetnu i ušestalu prometnu povezanost (noćne linije, presjedanje)
- osmisli posebne programe / natječaje namijenjene održavanju i uređenju naselja unutar Općine ili male lokalne, aktivističke/volonterske projekte sanacije oštećenih/uređenih/zapuštenih javnih površina.

INDIKATORI: broj i vrsta objanih programa, broj korisnika programa, broj, vrsta i prostorna rasprostranjenost novo uređenih javnih površina

NOSITELJ / PARTNERI / SURADNICI: Općina Viškovo, Komunalno društvo Viškovo d.o.o., Čistoća d.o.o.

FINANCIRANJE: sredstva Općine Viškovo, državnog proračuna, EU fondovi

VREMENSKI OKVIR: 2026.